

19 Νοεμβρίου 1918

Η αντεπανάσταση

Η πρώτη ενέργεια του σοβιετικού καθεστώτος μόλις στερεώθηκε στην εξουσία, ήταν να υπογράψει ανακωχή με τη Γερμανία (βλ. 7.11.1917), έστω και με απώλεια εδαφών. Στη συνέχεια, ο Λένιν προχώρησε στην οργάνωση των σοβιέτ και στις μεταρρυθμίσεις της νέας κοινωνίας, ενώ ο Λέων Τρότσκι (1879 - 1940) οργάνωσε τον κόκκινο στρατό. Το νέο σύνταγμα της χώρας ήταν έτοιμο στις 10 Ιουλίου 1918. Στο μεταξύ, σ' ολόκληρη τη χώρα είχε ξεσπάσει η αντεπανάσταση.

Στη διάρκεια του πολέμου, 35.000 Τσέχοι του αυστριακού στρατού είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι και βρίσκονταν στη Ρωσία. Ο ηγέτης των Τσέχων εθνικιστών Θωμάς Μάζαρικ (1850 - 1937), που λίγους μήνες αργότερα επρόκειτο να γίνει ο πρώτος πρόεδρος της ανεξάρτητης Τσεχοσλοβακίας, συμφώνησε με τους Σοβιετικούς να απελευθερωθούν οι αιχμάλωτοι και να ενταχθούν στον στρατό της Αντάτ, ενισχύοντας το δυτικό μέτωπο. Η μεταφορά θα γινόταν με τον υπερσιβηρικό σιδηρόδρομο ως το Βλαδιβοστόκ. Από εκεί, με πλοία, θα μεταφέρονταν στη Γαλλία, παρακάμπτοντας την εμπόλεμη Ευρώπη. Όμως, οι Τσέχοι, όταν πήραν τον οπλισμό τους, συνασπίστηκαν με τους οπαδούς του παλιού καθεστώτος και τους αντικομμουνιστές: Τους λευκούς, όπως ονομάστηκαν σε αντιδιαστολή προς τους κόκκινους μπολσεβίκους.

Μια λευκή εξέγερση στην Ουκρανία και κάποιες αιμαχίες με τους Τσέχους, στο δρόμο για το Βλαδιβοστόκ, έδωσαν την αφορμή στα σοβιέτ να επιβάλουν τον στρατιωτικό νόμο (Μάιος του 1918). Στη Σαμάρα, μετέπειτα Κουιμπίσεφ, στον μέσο Βόλγα, μια αντεπαναστατική κυβέρνηση σχηματίστηκε στις 4 Ιουλίου 1918. Στις 10 του μήνα, ίσχυσε το νέο σύνταγμα αλλά οι λευκοί προελαύνανε σε όλα τα μέτωπα και βάδιζαν εναντίον του Αικατερίνμπουργκ, μετέπειτα Σβερντλόφσκ, στους ανατολικούς πρόποδες των Ουραλίων, όπου βρίσκονταν περιορισμένοι ο πρώην τσάρος Νικόλαος κι η οικογένειά του. Στις 16, οι λευκοί βρίσκονταν έξω από τα τείχη. Το σοβιέτ της πόλης αποφάσισε την εκτέλεση της τσαρικής οικογένειας. Τουφεκίστηκαν την ίδια μέρα. Η πόλη έπεσε στις 25. Τον Αύγουστο, νέα αντεπαναστατική κυβέρνηση σχηματίστηκε στο Ομσκ της Σιβηρίας, ενώ οι Τσέχοι

βάδιζαν στη χώρα των Τατάρων. Συναντήθηκαν με τον κόκκινο στρατό του Τρότσκι στην πόλη Καζάν, κοντά στον Βόλγα. Νικήθηκαν και υποχώρησαν μαζί με τους λευκούς συμμάχους τους στη Σιβηρία.

Ο καυτός Νοέμβριος (βλ. 3.11.1918 και 12.11.1918), έπεισε νικητές και ηττημένους του Α' Παγκόσμιου πολέμου πως ο μπολσεβικισμός ήταν μια διαρκής απειλή για τη νέα τάξη που διαμορφωνόταν στην Ευρώπη. Ο Λένιν, άλλωστε, διαλαλούσε πως ο Σοβιετική Ένωση ήταν η σπίθα που δημιούργησε τη μεγάλη φωτιά. Άγγλοι, Γάλλοι, Γερμανοί και Αμερικανοί, αλλά και Ιάπωνες και Έλληνες και Σέρβοι και Φιλανδοί, βάλθηκαν να τελειώσουν με την κομμουνιστική παρένθεση.

Στις 19 Νοεμβρίου 1918, αρχηγός των ενωμένων αντεπαναστατών ανακηρύχτηκε ο ναύαρχος Αλεξέι Κολτσάκ (γεννήθηκε, το 1875). Η αντεπανάσταση οργανώθηκε. Στα τέλη του 1918, τα σοβιέτ είχαν να αντιμετωπίσουν πολλαπλά μέτωπα: 40.000 Γάλλοι, Έλληνες, Σέρβοι και Πολωνοί κυρίευσαν την Οδησσό και τμήμα της Κριμαίας, στα νότια. Από το Βορρά, προέλαυναν 20.000 Άγγλοι κι Αμερικανοί. Στη Σιβηρία, δρούσαν οι Τσέχοι και 70.000 Ιάπωνες κι Αμερικανοί. Στο εσωτερικό, οι λευκοί αντεπαναστάτες. Μάχες αμφίροπες διαδέχονταν η μια την άλλη. Στις αρχές του 1919, οι Σοβιετικοί ήταν αποκλεισμένοι παντού. Μια διάσκεψη ναυάγησε, επειδή δεν προσήλθαν οι λευκοί, ενώ η Αγγλία ξόδεψε 100.000.000 λίρες στην προσπάθεια να συντριβούν οι μπολσεβίκοι. Ο πόλεμος πήρε τη μορφή σύγκρουσης ανάμεσα στον καπιταλισμό και τον κομμουνισμό. Αυτό ήταν που έσωσε τα σοβιέτ.

Ο Μάρτιος του 1919 ήταν καθοριστικός. Με πρωτοβουλία του Λένιν, οργανώθηκε η 3η (Κομμουνιστική) Διεθνής ή Κομιντέρν, όπως ονομάστηκε. Σκοπός της η αλληλοβοήθεια των κομμουνιστικών κομμάτων, στην προσπάθειά τους να ανατρέψουν τον καπιταλισμό. Όργανό της το διεθνές συνέδριο των κομμουνιστών. Θα διαρκούσε ως τις 11 Ιουνίου 1943, οπότε διαλύθηκε για να διευκολυνθεί η συνεργασία της εμπόλεμης Σοβιετικής Ένωσης με τους δυτικούς συμμάχους. Ταυτόχρονα, το κομμουνιστικό κόμμα ανοίχτηκε και δέχτηκε αθρόες εγγραφές μελών: Δεν ήταν λίγοι αυτοί που έβλεπαν τους μπολσεβίκους ως πατριώτες και τους λευκούς ως προδότες, που συμμαχούσαν με προαιώνιους εχθρούς.

Στο αντίπαλο στρατόπεδο, τον Μάρτιο του 1919, ο Κολτσάκ προέλαυσε ακάθεκτος, στον Βόλγα. Τον ίδιο μήνα, οι Γάλλοι ναύτες στασίασαν στον Εύξεινο Πόντο: Δεν θα συνέχιζαν τον πόλεμο εναντίον των προλεταρίων αδερφών τους. Οι Γάλλοι αποχώρησαν και, μαζί τους, όλοι οι ξένοι που βρίσκονταν στο μέτωπο του Νότου. Ο Κολτσάκ έμεινε χωρίς υποστήριξη. Νικήθηκε οικτρά τον Μάιο, στον ποταμό Ουράλη. Οι Τσέχοι τον εγκατέλειψαν και γύρισαν στην πατρίδα τους. Στη Σιβηρία, το μέτωπο νέκρωσε.

Όμως, ο στρατός της Αντάντ εξακολουθούσε να μάχεται στο πλευρό των λευκών, στον Αρχάγγελο της Βόρειας θάλασσας. Κι ο στρατηγός των λευκών, Αντώνιος Ντενίκιν, (1872 - 1920), τον Οκτώβριο, βρισκόταν 300 χλμ. από τη Μόσχα. Οι αποφασιστικές μάχες δόθηκαν τον Νοέμβριο του 1919. Ο κόκκινος στρατός διέλυσε τις δυνάμεις του Ντενίκιν που έφυγε στην Κωνσταντινούπολη κι, από εκεί, στην Ουγγαρία, όπου πέθανε. Στις 10 του μήνα, στο Ιρκούτσκ, ο αρχηγός της αντεπανάστασης, Κολτσάκ, συντρίφτηκε κι αιχμαλωτίστηκε. Τουφεκίστηκε στις 2 Φεβρουαρίου 1920. Οι δυνάμεις της Αντάντ, στον Βορρά, απωθήθηκαν ως την Εσθονία.

Η οριστική αντεπίθεση των μπολσεβίκων ξεκίνησε το 1920. Στις 15 Αυγούστου, έφτασαν έξω από τη Βαρσοβία. Στις 31 Οκτωβρίου 1920, ολόκληρη η απέραντη χώρα ελεγχόταν από τα σοβιέτ. Ήταν, όμως, καταστραμμένα. Η κρίση έφερε την εξαθλίωση του 1921. Ακολούθησαν έξι σκληρά χρόνια, ώσπου η Σοβιετική Ένωση ν' ανορθωθεί, το 1927. Όμως, ο Βλαδίμηρος Λένιν είχε πεθάνει από τις 21 Ιανουαρίου 1924. Η Σοβιετική Ένωση άντεξε έως τις 31 Δεκεμβρίου 1991.

1521: Στην Ιταλία ο παπικός στρατός εισβάλλει στο Μιλάνο υπό τον στρατηγό Κολόνα της ομώνυμης ρωμαϊκής οικογένειας, σημαίνοντας την αρχή του πολέμου ανάμεσα στους Αψβούργους της Αυστρίας και τους Βαλουά της Γαλλίας. Τελικά, η Β. Ιταλία περιήλθε στους Αψβούργους.

1917: Γεννιέται η Ινδή πολιτικός, Ιντιρα Γκάντι, κόρη του πρώτου πρωθυπουργού της χώρας Παντίτ Νεχρού. Υπήρξε πρωθυπουργός της χώρας της κατά την περίοδο 1966 - 1975 και 1980 - 1984, οπότε και δολοφονήθηκε.

1942: Ξεσπά η σοβιετική αντεπίθεση που θα ανακουφίσει το πολιορκημένο από τους Γερμανούς Στάλινγκραντ. Είναι η αρχή του τέλους για τη στρατιά του στρατηγού Πάουλους..

1949: Ο Ρενιέ Γ' ορκίζεται 30ός πρίγκιπας του Μονακό.

1988: Πεθαίνει σε ηλικία 37 ετών η Χριστίνα Ωνάση, κόρη και κληρονόμος του Έλληνα μεγιστάνα, Αριστοτέλη Ωνάση.

1990: Αρχηγοί του NATO και του Συμφώνου της Βαρσοβίας κηρύσσουν το τέλος του Ψυχρού Πολέμου, υπογράφοντας την Συνθήκη Συμβατικών Δυνάμεων στην Ευρώπη.

1996: Στο Βατικανό, πραγματοποιείται η ιστορική πρώτη συνάντηση ανάμεσα στον Πάπα και τον βετεράνο επαναστάτη ηγέτη της Κούβας, Φιντέλ Κάστρο. Ο Ιωάννης Παύλος ανταπέδωσε με επίσκεψη στην Κούβα, στις 21 Ιανουαρίου 1998.

1999: Υπογράφεται στην Κωνσταντινούπολη από τους εκπροσώπους των 54 χωρών του ΟΑΣΕ (μεταξύ των οποίων οι ΗΠΑ και η Ρωσία) η Χάρτα για την Ασφάλεια της Ευρώπης τον 21^ο αιώνα και από 30 χώρες η Συνθήκη για τον περιορισμό των Συμβατικών Δυνάμεων.

1999: Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον επισκέπτεται για 24 ώρες την Ελλάδα, ενώ διαδηλωτές που προσπαθούν να κάνουν πορεία προς την αμερικανική πρεσβεία, συγκρούονται με τα ΜΑΤ. Στο επίσημο γεύμα, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Κωστής Στεφανόπουλος, με μνημειώδη λόγο του, του υπενθυμίζει τις ευθύνες της Τουρκίας με την εισβολή και κατοχή στην Κύπρο και τα προβλήματα που δημιουργεί στο Αιγαίο.

2009: Το συμβούλιο κορυφής της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιλέγει πρώτο πρόεδρο της Ευρώπης των 27 τον πρωθυπουργό του Βελγίου, Χέρμαν Βαν Ρομπέι, και πρώτη υπουργό Εξωτερικών την Βρετανίδα επίτροπο Εμπορίου, βαρόνη Κάθριν Άστον. Η θητεία τους ξεκίνησε από την επόμενη πρωτοχρονιά.

2017: Στον δεύτερο γύρο της ψηφοφορίας για την εκλογή ηγέτη της κεντροαριστεράς, η Φώφη Γεννηματά νικά τον Νίκο Ανδρουλάκη με 56,64% έναντι 43,36%.

Η 19^η Νοεμβρίου στον πολιτισμό

19 Νοεμβρίου 1828

Ο Φραγκίσκος Σούμπερτ

Γιος οικογένειας χωρικών από τη Μοραβία, ο Τεοντόρ Σούμπερτ έγινε δάσκαλος, παντρεύτηκε την Ελιζαμπεθ Βιέτς, υπηρέτρια ως το γάμος της, κι απέκτησαν 13 παιδιά, από τα οποία πέντε μόνο επέζησαν. Τα δυο πρώτα, ο Φερδινάνδος κι ο Φραγκίσκος έγιναν μουσικοί.

Ο Φραγκίσκος Σούμπερτ γεννήθηκε στη Βιέννη, στις 31 Ιανουαρίου 1797, έξι χρόνια μετά τον θάνατο του Μότσαρτ. Η όμορφη φωνή του τον έκανε μέλος της χορωδίας της Αυλής, στα 1808, με το δικαίωμα των δωρεάν σπουδών. Η καταπληκτική του ευχέρεια με τις νότες του επέτρεψε να είναι το πρώτο βιολί της σπουδαστικής ορχήστρας, ενώ, από τα 12 του, άρχισε να συνθέτει. Στα 14, έγραψε την πρώτη του συμφωνία («Φαντασία για κλειδοκύμβαλο»). Όταν έγινε 16 χρόνων πήγε βοηθός του πατέρα του στο σχολείο. Η δουλειά μάλλον τον άφηνε αδιάφορο. Συνέχισε να συνθέτει. Στα 18 του, μέσα σε ένα χρόνο, έγραψε μια όπερα, τέσσερις οπερέτες, δυο λειτουργίες, δυο συμφωνίες, κάπου είκοσι χορωδιακά, ένα έργο για κουαρτέτο, 145 κλασικά τραγούδια, δυο σονάτες και αναρίθμητα έργα για πιάνο. Στα 19 του, έγραψε άλλα τόσα, ανάμεσα στα οποία και την περίφημη 5η συμφωνία. Στα 21 του χρόνια, το 1818, έφυγε από το σχολείο, προσπαθώντας να ζήσει μόνος του.

Πέρασε την υπόλοιπη ζωή του μέσα στη φτώχεια. Από τις επτά όπερες που έγραψε, μόνο μία, η «Μαγεμένη άρπα», παίχτηκε πριν από το θάνατό του. Στα 1828, σε ηλικία 31 χρόνων, προσβλήθηκε από τυφοειδή πυρετό. Πέθανε στις 19 Νοεμβρίου 1828, ακολουθώντας τη μοίρα του Μότσαρτ. Τα πάνω από 600 κλασικά τραγούδια του διακρίνονται για την

τρυφερότητα και την απαλότητά τους. Είναι ένας από τους εισηγητές του ρομαντισμού στη μουσική.

1703: Πεθαίνει ο «Άνθρωπος με το σιδηρούν προσωπείο», κρατούμενος στην παρισινή φυλακή της Βαστίλης. Η πραγματική του ταυτότητα έγινε αντικείμενο πολλών δολοπλοκιών, ενώ η ζωή του εξυμνήθηκε στα λογοτεχνικά έργα του Βολταίρου και του Αλέξανδρου Δουμά.

1828: Πεθαίνει από τύφο σε ηλικία 31 ετών ο Αυστριακός συνθέτης Φρανζ Σούμπερτ.

1893: Εκδίδεται το πρώτο έγχρωμο ένθετο εφημερίδας, στο φύλλο της κυριακάτικης New York World.

1969: Προσεδαφίζεται στη Σελήνη η αμερικανική σεληνάκατος του διαστημόπλοιου Απόλλων 12 που μεταφέρει τους αστροναύτες Τσαρλς Κόνραντ και Άλαν Μπιν.